

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՈՒԿՆԵՐԻ ՄԻԱՅԻՆ

ՆՈՐՄԱԼ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հ. Խ. Ս. Հ.

== ՄԵԼԻՈՐԱՏԻՎ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ==

631.6
Մ. 47

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ == 1926

631.6

Մ-47

47

04 AUG 2010

Պրոֆեսորներ բոլոր լեզուների, միացե՛ք

ՆՈՐՄԱԼ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հ. Խ. Ս. Հ.

1008
37090

ՄԵԼԻՈՐԱՏԻՎ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

=====

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ — 1926

Հաստատված է ՀԽՍՀ
Ժողովրդական Կոմիսար-
ների խորհրդի կողմից 1926
թ. հունվարի 15-ին.

ՆՈՐՄԱԼ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Խ. Ս. Հ. ՄԵԼԻՈՐԱՏԻՎ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ

1. Համաձայն Հ. Խ. Ս. Հ. Ժողովրդական Կոմիսար-
ների խորհրդի կողմից 1926 թ. հունվարի 15-ին հաս-
տատված «Մեկնորատիվ Ընկերությունների կանո-
նադրություն», հիմնվում է ներկա մեկնորատիվ ընկե-
րությունը

անունով:

Ընկերության գլուխն է լինում
..... տարածվում է

2. Ընկերության վրա:

Ընկերության վարչությունը գտնվում է

Գրառեցված է 313 բ. Տիրում 500. Պատվեր № 2188.

Տպագրական Տրեստի 2-րդ տպարան, Յերևան

2. Մեկիորատիվ Ընկերութեան նպատակն է

(պետք է նշել Մեկիորատիվ Ընկերութեաններ կանոնադրութեան 1-ին հոդվածում նախատեսված նպատակներէից մեկը կամ մի քանիսը):

3. Մեկիորատիվ աշխատանքներէ հետ կապ ունեցող բոլոր վեճերը, վորոնք ծագում են մի կողմից մեկիորատիվ ընկերութեաններէ և մյուս կողմից այդ աշխատանքներէից տուժած անձանց միջև, քննվում են համապատասխան դատական մարմիններում:

4. Ընկերութեանը հանդիսանում է իրավական անձն և կարող է բոլոր որինական միջոցներով գույք ձեռք բերել և ոտարել, ամեն տեսակի պայմանագրեր և գործարքներ կնքել, դատարաններում հայց հարուցել և պատասխանել, ինչպէս և ողովել իրավական անձանց վերապահված բոլոր իրավունքներով: Ընկերութեանն ունի կնիք իր անունով:

5. Իր վրա առած պարտավորութեաններէ, ինչպէս և իր պատճառած ֆեսաներէ համար ընկերութեանը պատասխանատու է իր ամբողջ գույքով: Իսկ յեթե վերջինս քիչ է, այդ դեպքում Ընկերութեան պարտքերը ծածկվում են նրա անդամներէ գույքով՝ համեմատ մեկիորացիայից ստացվող յուրաքանչյուր բաժին ողտի:

Ծանոթութուն.— Մեկիորացիայի յին-թարկված առանձին տնտեսութեան ողուտը վորոշում է մեկիորատիվ ընկերութեան վարչութեանը և դնում է մեկիորատիվ ընկերութեան անդամներէ ընդհանուր ժողովի հաստատութեանը:

6. Ընկերութեան գույքն անբաժանելի է, նրա անդամներէ կատարված անձնական վոչ մի գանձում չի կարող անդրադառնալ ընկերութեան գույքի վրա:

7. Ավելի լայն մասշտաբով մեկիորատիվ աշխատանքներ կատարելու համար մեկիորատիվ Ընկերութեանը կարող է նույնպիսի ուրիշ ընկերութեաններէ հետ միութեան կազմել:

8. Ընկերութեան մեկիորատիվ աշխատանքները կատարվում են Հայջրտնտեսութեան ընդհանուր հսկողութեան և ղեկավարութեան տակ:

Նախագծերը, ծրագրերը և նախահաշիվները, նախ քան նրանց կիրառումը, պարտադիր կերպով պիտի հաստատվեն Հայջրտնտեսութեան կողմից:

2. ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԸ, ՆՐԱ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

9. Ընկերութեան անդամ կարող են լինել նրա գործունէութեան շրջանում յեղած բոլոր հոջրոգտագործողները, վորոնք 18 տարեկանից ցածր չեն և նույնպէս նրանք, վորոնք անկախ կերպով վարում են իրենց տնտեսութեանը՝ թեկուզ և այդ հասակից ցածր են:

10. Ընկերութեան անդամ կարող են լինել նաև այն իրավական անձինք, որինակ պետական հիմնարկները, պետական, հասարակական, կոոպերատիվ և մասնավոր ձեռնարկութեանները, վորոնք ոգտվում են Ընկերութեան գործունեութեան շրջանում գտնվող հողամասերից:

Մասնանշված իրավական անձինք Ընկերութեան կազմի միջևն մտնում հանձնա իրենց մեկական լիազորների կամ ներկայացուցիչների:

11. Ընկերութեանն անգամազրվողը պարտավոր է ընկերութեան գրամարկը մուծելու ուր-լի անգամապական վճար:

Փաճոթութեան.— Անգամապական վճարը չի վերադարձվում ընկերութեան անգամնե-րին և մացնվում է վերջինիս պահեստի գը-րամազլիսի մեջ:

12. Ընկերութեանը նոր անգամազրվողը պատաս-խանատու յե նաև այն պարտավորութեանների հա-մար, վորոնք ծագել և ընկնում են Ընկերութեան վրա՝ մինչև նրա անգամազրվելը:

Յուրաքանչյուր անգամ պարտավոր է յենթարկվել Ընկերութեան կանոնադրութեանը և նրա վարչական որգանների կարգադրութեաններին:

13. Մեկիորատիվ ընկերութեանից գուրս յեկած անգամները պատասխանատու յեն այն բոլոր հանձ-նառութեանների ու վճարումների համար, վոր ըն-կերութեանը կնքել և նրանց ընկերութեանից հեռա-

նալուց առաջ: Այդ պատասխանատվութեանը մնում է մինչև հիշյալ հանձնառութեանների և վճարումնե-րի վերջնական շիջեցումը:

3. ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ՅԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒ-ԹՅՈՒՆԸ

14. Ընկերութեան միջոցները կազմում են՝

ա) Անգամապական վճարները (հոդ. 11):

բ) Ընկերութեան անգամների ամենամյա վճար-ները, վոր ըստ մասնատրման (բազկերստկա) գանձվում են բոլորից՝ հողալու համար ծախքերի ամբողջ գու-մարը, վորոնք պահանջվում են տվյալ տարվա ընթաց-քում պաշտոնատար անձանց պահանման և ծրագը-ված մեկիորատիվ աշխատանքների կատարման համար:

գ) Ընկերութեան անգամների ամենամյա վճար-ները, վորոնք հատկացվում են պահեստի գրամա-զլիսին:

դ) Ընկերութեան գույքից և ձեռնարկութեան-ներից ստացվող յեկամուտները:

յե) Պետական և հասարակական վարկային հիմ-նարկներից Ընկերութեան ստացած փոխառվութեան-ները:

15. Ընկերութեան միջոցները, վորոնք նշված են նախորդ հոդվածում, բաժանվում են. ա) շրջանառու և բ) պահեստի գրամազլուխների:

16. Ընկերութեան շրջանառու միջոցները հատ-կացվում են այն ծախքերի ծածկման համար, վորոնք

անհրաժեշտ են մեկտրատիվ աշխատանքների կատարման, ինչպես և Ընկերություն պաշտոնատար անձանց ուժերի ներքին հոգալու համար, չհաշված Ընկերություն անդամների կողմից պարտադիր կերպով կատարվող աշխատանքները:

17. Շրջանառու միջոցները կազմում են՝

ա) Կանոնադրություն 14-րդ հոդվածի Բ կետում նշված վճարները:

բ) Ընկերություն անրաժանելի գույքից և նրա ձեռնարկություններից ստացվող յեկամուաները, ինչպես և ալն հասույթները, վորոնք նշված են կանոնադրություն 14-րդ հոդվածի Դ կետում՝ գուրո յեկած նրանցից սակայն պահեստի գրամագլխին հատկացվող մասհանումները:

գ) Մեկտրատիվ աշխատանքների համար պետական և հասարակական վարկային հիմնարկներից ստացված փոխառվությունները:

18. Ընկերություն պահեստի գրամագլխիւը ծախսվում են՝

ա) Ծածկելու համար ալն աշխատանքների ծախսերը, վորոնք առաջացել են տարերային աղեաների և ալլ անակնկալ հանգամանքների հետեվանքով:

բ) Ծածկելու համար Ընկերություն շրջանառու միջոցների պակասը:

19. Ընկերություն պահեստի գրամագլխիւը կազմում են՝

ա) Կանոնադրություն 14-րդ հոդվածի «ա» կետում նշված անդամակցական վճարները:

բ) Նույն հոդվածի «գ» կետում նշված ամենամյա վճարները, վորոնց չափը վորոշվում և տարեկան բյուջեն կազմվելիս Ընկերություն բնդհանուր ժողովում:

գ) Ընկերություն անրաժանելի գույքից և ձեռնարկություններից ստացվող յեկամուաների տոկոսային վորոշ մասհանումները (հոդ. 14, կետ գ), վորոնց չափը վորոշվում և Ընկերություն բնդհանուր ժողովում՝ տարեկան բյուջեն կազմվելու ժամանակ:

20. Շրջանառու և պահեստի գրամագլխիւը ծախսվում և Վարչություն վորոշմամբ բստ ալս կանոնադրության հիմունքների. նույնպես և համաձայն բնդհանուր ժողովի կողմից հաստատված բյուջեյի ու աշխատանքների ծրագրի:

21. Պահեստի գրամագլխի ծախսման բոլոր դեպքերում Վարչությունը գրանց մասին մանրամասն զեկուցում և մատակա բնդհանուր ժողովին, ուր և մատնանշում և նսե ալն միջոցները, թե ինչպես կարելի յե նորից վերականգնել ալն:

22. Հաշվապահություն և հաշվետվություն յեղանակն ու ձեր սահմանում և Ընկերություն բնդհանուր ժողովը: Ընկերություն մեկտրատիվ աշխատանքների վերաբերմամբ տրվելիք պարտադիր հաշվետու տվյալների ամենաքիչ թիվը սահմանվում և Հաշվրանատեսություն կողմից:

Յեթե Ընկերություն մանում և ուրիշ Ընկերությունների միություն մեջ, ալդ դեպքում պարտադիր հաշվետու տվյալների թիվը վորոշվում և Միություն կողմից՝ Հաշվրանատեսություն համաձայնություն:

23. Ընկերութեան հաշվետու տարին համարվում է հոկտեմբերի 1-ից մինչև սեպտեմբերի 30-ը ներառ-
յալ:

24. Նախքան հաշվետու տարին վերջանալը, 3
ամիս առաջ Ընկերութեան Վարչութիւնը պարտավոր
է հրապարակ ընդհանուր ժողով և ներկայացնել նրան
ի հաստատութիւն ստացված և ծախսված բոլոր գու-
մարները, ինչպէս և Ընկերութեան գրամագլուխներին
գրութեան մասին իր տարեկան գրամական հաշվե-
տութիւնը: Բացի այդ Վարչութիւնը պարտավոր է
ներկայացնել նաև ընդհանուր ժողովի կողմից նշվող
այլ տվյալներ:

Ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատված տարե-
հաշվի պատճենը ուղարկվում է Հայջրտնտեսութեան:

25. Նախ քան ընդհանուր ժողովին ներկայացվելը,
հաշվետութիւնը գրքերի և փաստաթղթերի հետ ստու-
րագրվում է Վերաստուգիչ Հանձնաժողովի կողմից,
վորը և այդ հաշվետութեան մասին հենց նրա վրա
արձանագրում է իր յեղրակացութիւնները՝ իր իսկ
ստորագրութեամբ: Այս յեղրակացութիւնների մասին
զեկուցվում է ընդհանուր ժողովին:

26. Յեթե Ընկերութեան տարեհաշիվը հաստատ-
վելուց հետո պարզվի, վոր մուտքի ընդհանուր գումարը
գերազանցում է յեղքին, այդ դեպքում տարբերու-
թիւնը հատկացվում է շրջանառու գրամագլխին՝ ըստ
հաջորդ տարվա բյուջեի:

27. Յեթե Ընկերութեան տարեհաշիվը հաստատ-
վելուց հետո պարզվի, վոր ծախքը գերազանցում է

մուտքին, այդ դեպքում պակասող գումարը լրացվում
է Ընկերութեան անդամների միջև սահմանվող լրացու-
ցիչ մասնատրումով (բացի բյուջեի գումարի մասնա-
տրումից):

28. Միլիորատիվ ընկերութեան իրավունք է
վերադասվում անվիճելի կարգով գանձելու իր ան-
դամներից և այլ անձերից, վորոնց հողամասերը բա-
րելավում են, ընկերութեան հասանելիք մուտքերն-
ու այլ վճարները: Գանձուհի անկանոն համարող ան-
ձը կարող է ընդհանուր կարգով դատապահանջ ներ-
կայացնել գանձելի գումարները վճի գանձելի ճանա-
չելու կամ այսպիսի գումարները վերագործնելու մա-
սին: Դատարանին զիմելը չի կասեցնում գանձումը,
բացի այն դեպքերից, յերբ դատարանն է վորոշում
կասեցնել գանձումը:

4. ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՎԱՐՈՒՄԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ԼԵԿՎԻԴԱՑԻԱՆ

29. Միլիորատիվ ընկերութեան կառավարող որ-
դանները հանդիսանում են՝ Ընդհանուր ժողովը, Վար-
չութիւնը և Լիազորը:

Վարչութեան գործունեյութիւնը ստուգվում է
վերաստուգիչ հանձնաժողովի կողմից:

30. Ընդհանուր ժողովն ընտրում է Վարչութիւն-
ու Վերաստուգիչ հանձնաժողով, փոփոխում է կա-
նոնադրութիւնը, հաստատում է Վարչութեան և վերա-
ստուգիչ հանձնաժողովի համար հարկավոր հրահանգ-

ները, ինչպես և նախահաշիվները, բյուջեն, կատարված աշխատանքները ու հաշվետվությունները, բաշխում և վնասները, մասնատրումները և զբաղակա՜ն վճարումներն իր անդամների միջև, պատասխանատվության և յենթարկում պաշտոնատար անձանց, լուծարքի և յենթարկում Ընկերության գործերը և առհասարակ լուծում և այն բոլոր հարցերը, վորոնք վարչության իրավասությունից դուրս են:

31. Ընդհանուր ժողովները լինում են հերթական և արտակարգ:

32. Հերթական ընդհանուր ժողովները հրավիրվում են Վարչության կողմից տարեկան 2 անգամ՝ քննելու և հաստատելու հաշվետվությունը, նախահաշիվը և բյուջեն, ընտրելու թե Վարչություն և թե Վերաստուգիչ Հանձնաժողով և նույնպես լուծելու յեղած հերթական հարցերը:

33. Արտակարգ ժողովները հրավիրվում են՝

ա) Վարչության վորոշմամբ,

բ) Վերաստուգիչ Հանձնաժողովի պահանջմամբ,

գ) Ընկերության բոլոր անդամների առնվազը

$\frac{1}{10}$ մասի պահանջմամբ:

34. Ընդհանուր ժողովում յուրաքանչյուր անդամ ունի մի ձայն:

Ընկերության անդամը կարող և իր ձայնը տալ ուրիշ անդամի՝ Վարչության կամ պաշտաճ իշխանության կողմից վավերացված լիազորագրով: Վոչ վոք սակայն իրավունք չունի լիազորագրով մեկ ձայնից ավելի ունենալու:

Ընդհանուր ժողովը համարվում և որինակա՜ն, յերը նրա անդամների ընդհանուր թվի առնվազն կեսը վաստատակս ներկա յե դոնվում:

35. Յեթե քննություն և առնվում Ընկերության լիկվիդացիայի հարցը կամ զրվում և կանոնադրության փոփոխման խնդիրը, այդ դեպքում ընդհանուր ժողովը որինակա՜ն և համարվում, յեթե ներկա յե Ընկերության բոլոր անդամների առնվազը $\frac{2}{3}$ մասը:

36. Յեթե ընդհանուր ժողովը չի կայանում, այդ դեպքում ամենատշը մինչևի մի շաբաթը հրավիրվում և յերկրորդ ժողովը, վորը և որինակա՜ն և համարվում անկախ ներկա յեղողների թվից:

Ընդհանուր ժողովում վորոշումները հանվում և ընտրությունները կատարվում են ձայների հասարակ մեծամասնությամբ, բացի միայն Ընկերության լիկվիդացիայի և կանոնադրության փոփոխման դեպքերից, վորոնց համար պահանջվում և ներկա յեղողների $\frac{2}{3}$ -ի ձայնը:

Փաճորություն: կանոնադրության փոխման վերաբերմամբ ընդհանուր ժողովի հանած վորոշումն ուժի մեջ և մտնում միայն այն ժամանակ, յերը նա հաստատվում և Հայջրանտեսության կողմից:

37. Ընդհանուր ժողովը իրավունք չունի վորոշում հանելու այն հարցերի նկատմամբ, վորոնց մասին չի հայտարարված ծանուցագրի մեջ:

38. Վարչությունն ընտրվում և ընդհանուր ժողովի կողմից մի տարի ժամանակով և հետևյալ կազ-

ձուլ — անգամներ առնվազը 3 հոգի և անձնափոխանորդ
յերկու հոգի: Վարչության նախագահը ընտրվում է
ընդհանուր ժողովի կողմից:

39. Վարչությունը կառարում է հետեվյալ գոր-
ծերը.

ա) Մշակում է Ընկերություն նախահաշիվը, բյու-
ջեն և աշխատանքների ծրագիրը,

բ) Հսկում է աշխատանքների մշակված ծրագրի
կանոնավոր կիրառմանը,

գ) Կնքում և կատարում է պարտավորողներ
ընկերության համար,

դ) Ժամանակին կատարում է ըստ Ընկերության
պարտավորությունների պահանջվող գանձումները,

յե) Ընդունում, պահում և գրամական գումարները
և հսկում վերջիններիս ծախսմանը,

զ) Հանդիսանում է Ընկերության ներկայացու-
ցիչը և բուհակցություններ վարում նրա գործերի վե-
րաբերմամբ:

40. Վնասներ պատճառելու, ինչպես և իրենց
պարտականությունները չկատարելու կամ իրավունք-
ների սահմաններից դուրս գալու դեպքերում Վարչու-
թյան բոլոր անդամները միասին պատասխանատու
յեն, բացի միայն այն անդամներից, վորոնք ունենալ
հարցի նկատմամբ մնացել են առանձին կարծիքի և
վերջինս արձանագրել ունեն:

41. Ընկերության գործերին ափելի մոտիկ լինե-
լու և կառավարելու համար՝ Վարչությունն իր միջից
մեկին (անդամ) ընտրում է լիազոր:

42. Լիազորը կատարում է հետևյալ գործերը —
մոտիկից վարում է Ընկերության բոլոր գործերը,
ընդունում և արձակում է ծառայողներին, Վարչու-
թյան կողմից իրեն տրված իրավունքների սահմա-
նում և նրա հսկողության տակ ծախսում է գրամա-
կան գումարները և կազմում է կանոնավոր հաշվետ-
վություն:

43. Վարչության գործունեությանը հսկելու և
այն ստուգելու համար՝ ընդհանուր ժողովն իր իսկ
անդամների միջից մի տարի ժախանակով ընտրում է
Վերստուգիչ Հանձնաժողով՝ բաղկացած 3 անդամից
և 2 անձնափոխանորդից:

44. Վերստուգիչ Հանձնաժողովը պարտավոր է՝
ա) Պարբերաբար ստուգել հաշվապահությունն ու
հաշվետվությունը.

բ) Ստուգել գրամական գումարների, ինչպես և
պուլքի կանխիկությունը.

գ) Հսկել Վարչության, Լիազորի և առասարակ
Ընկերության ամբողջ ապարատի գործունեության
նպատակահարմարությունն ու որինականությունը:

45. Վերստուգիչ Հանձնաժողովը պարտավոր է
Վարչության հաշվետվությունն ստանալուց վոչ ուշ
քան 3 օրվա ընթացքում անցնել նրա ստուգմանը և
ապա վարչության միջոցով ներկայացնել այն ընդհա-
նուր ժողովին իր յեղբակցության հետ միասին:

46. Ընկերության գործունեությանը դադարում
է այն դեպքերում և այն կարգով, վորոնք նախատեսված

են Մեկիորատիվ Ընկերությունների կանոնադրութան
13-րդ հոդվածում:

47. Լիկվիդացիայի մասին յեղած վորոշումը հրա-
տարակվում և տեղական պաշտոնական օրգանի մոտակա
համայններից մեկում:

48. Յեթև ընդհանուր ժողովի կողմից Ընկերու-
թյան լիկվիդացիան հանձնարարվում և վոչ թև վարչու-
թյանը, ալլ հատուկ լիկվիդատորների, ալլ դեպքում
վերջիններս գործում են համաձայն այն հոդվածների,
վորոնցով վորոշված են Վարչության իրավունքներն
ու պարտականությունները:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0295372

506.

17. 195